

МОЛИТВА В ЖИТТІ ХРИСТІЯНИНА

**МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК З КАТЕХИЗИ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ
ДЛЯ ЄПАРХІЙ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ**

II частина

Опрацьовано на підставі Катехизму Католицької Церкви

ad experimentum

З дозволу Церковної влади для внутрішнього користування

ІНСТИТУТ БОГОСЛОВСЬКИХ НАУК
НЕПОРОЧНОЇ ДІВИ МАРІЇ
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОЇ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ
ГОРОДОК 2004

ЗМІСТ

1. МОЛИТВА – ДАР БЛАГОДАТІ	4
22. НЕ ВВЕДИ НАС У СПОКУСУ	7
23. АЛЕ ВИЗВОЛИ НАС ВІД ЛУКАВОГО.....	9

1. МОЛИТВА – ДАР БЛАГОДАТІ

А. Методичні зауваги.

- 1. Дидактична мета:** Пояснити людям, що таке молитва, для чого потрібна молитва. Показати, яку роль відіграє молитва в християнському житті.
- 2. Виховна мета:** Заохотити людей до правдивої щирої і неустанної молитви, так як до цього заохочував сам Ісус Христос словами : «Неустанно моліться».
- 3. Джерело:** Святе Письмо, ККЦ 2559-2567.

Б. Хід катехизи.

1. Вступна молитва.

«Отче наш».

Святий Духу, освіти нас!

2. Життєвий досвід.

Леонардо Мордадори був продюсером концерту «Арнольдо Мордадори» – одного з найбільших у світі, а також редактором видавництва і режисер фільму «Мордадори». Леонардо був вихований у нерелігійному оточенні. Більшість свого життя провів без молитви та таїнств. Але кожна людина має свій шлях навернення та свої плани. І так було в житті Леонарда. В 1992 році повністю змінилися погляди і серце Леонардо. Він зрозумів, що його життя втрачає сенс і вирішив пошукати виходу. І допомогу знайшов у католицькому храмі, коли зайшов туди на кілька хвилин. Став на коліна і помолився. 25 грудня, в день Різдва Христового Ісус народився в серці Леонардо. Він приступив до таїнства святої Сповіді. З цього часу зрозумів, яку велику вартість має молитва, сповідь і Святе Причастя. Сам Леонардо говорив, що сповідник порадив йому молитися до Матері Божої, а саме молитвою святого Бернарда. «Завдяки цій молитві я отримав те, що просив у Бога, а саме, не піддатися своїм друзям, які насміхалися з мого рішення. Благодать отримав відразу. Знаю, що якби не моя молитва до Матері Божої, то було б все інакше».

Багато людей говорили, що його віра і молитва – це світ ілюзій. Леонардо відповів: «З щоденної молитви я черпаю неустанну впевненість, що коли молимося, то не кидаємо слів на вітер, а що це є діалог з Отцем, Який слухає дітей. За кожним разом, коли звертаємось до Нього, ніколи не залишимося без відповіді».

Правдивість віри знаходить своє підтвердження не тільки в апологетичних книжках, але передусім в житті людей, яких віра і молитва зміцнила.

На сьогоднішній нашій зустрічі порозмовляємо, якою повинна бути молитва кожного з нас, хто носить ім'я «християнин».

3. Розповідь про спасенне послання.

Кожен з нас, задумуючись над молитвою, задає собі питання: що таке молитва і звідки походить? Людина спілкується з Богом через молитву, бо інакше бути не може. Чим більше людина у вірі зустрічає Живого Бога, головним чином через Христа, тим більше, цей винятковий діалог між Богом і людиною повинен розвиватися. Це також є найбільш глибокою підставою для розуміння значення молитви.

Отже, це момент, коли людина стає перед Богом, та очікує від Нього певної відповіді і допомоги. Під час молитви людина спілкується з Богом, як з Повнотою і Святістю, підноситься до Бога, прославляє Його. Саме тому молитва є потребою людського буття. Стоячи перед Святим Богом, людина переживає свою гріховність і з її серця лине благання до Бога про звільнення від цієї гріховності, прохання про дар нашої святості та життя з Богом. Це благання не залишає Бога байдужим, Він дарує своє прощення.

(Урочисте читання Святого Письма (Ді 17, 27). Святий Павло говорить, що здатність шукати Бога в людині закладено Богом.

а) Людина молиться усім своїм єством.

Коли ми розмовляємо з людиною, з якою нам приємно розмовляти, ми повністю віддаємось цій розмові і цій людині. Якщо ми молимося щиро, це означає, що щиро розмовляємо з Богом.

Відомий теолог Бальтазар говорить, що молитва – це віддання себе. І це віддання є вершиною молитви. Коли вийдемо на гарний пагорб, на гору, долину, перестаємо говорити, а єднаємося з цією красою, в якій вбачаємо Бога. Ніколи знань про Бога не забагато і ніколи молитви теж не буває забагато. Ісус сказав: «Моліться і не переставайте» і ми стараймося відповісти на цей заклик Ісуса. Якою б не була молитва, то вона мила Богу. Людина молиться вся і всім своїм єством.

Святе Письмо найчастіше говорить про серце. Серце – це місце, з якого походить добро і зло. Це наша інтимна сфера, незрозуміла для нашого розуму тим більше іншим. Тільки Святий Дух зможе проникнути в глибину нашого серця і пізнати його. Це місце правди, вирішення наших питань, місце зустрічі і місце союзу з Богом.

Християнська молитва – це зв'язок, збудований на союзі між Богом та людиною в Христі Ісусі. Молитва – це діяння Бога і людини. Вона впливає від нас під діянням Святого Духа та повністю спрямована до Бога Отця через Ісуса Христа – Божого Сина.

Свята Тереза від Дитятка Ісус говорить: «Для мене молитва – це порив серця, це простий погляд, звернений до неба, це крик подяки і любові, як у випробуваннях, так і в радощах».

Алексіс Карель після свого навернення написав, що молитва – це усвідомлення і переживання Бога.

Свята Тереза з Авіля говорить: «Молитва є розмовою двох приятелів – людини і Бога, про якого знаю, що мене любить».

б) Жити молитвою щоденно.

Одна з головних правд віри говорить, що Божа благодать необхідна для спасіння. Але Божа благодать також необхідна і для того, щоб людина могла молитися. Для цього потрібні відповідні умови, а насамперед тиша. Під час молитви важливо не поспішати. Коли поспішаємо – важко зорієнтуватись, зосередитись. Не важливо, якою буде форма молитви (чи це буде молитва спонтанна, словами чи молитва серцем. Важливо, щоб у цій молитві людина зустрілася з Богом. Часом боїмося сказати Богу: «Куди мене ведеш? Що мені накажеш робити? Господи Боже, можеш мене послати на хресну дорогу!»

Дуже часто не шануємо молитви інших. Колись один з місіонерів розповідав про пошану молитви буддистів. Він їхав потягом, в купе був сам і молився. Зайшла група молоді і помітили, що він молиться. Побачивши, що він молиться, не зайшли в купе. Цей священник запрошує їх зайняти свої місця. Молодь зайшла, але не порушувала тиші. Священник продовжував молитися. Чи ми своєю поведінкою не заважаємо іншим молитися?

Є різні способи молитви. Ось як молився американський воїн. Текст молитви знайшли в його закривавленому одязі після страшного бою в Північній Америці.

«Боже! Ніколи я до тебе нічого не говорив, але зараз хочу тобі запитати: «Як в Тебе справи?»»

Послухай, Господи! Колись мені говорили, що ти не існуєш, що Тебе немає, а я, дурний, повірив в це!

Одного вечора, коли я тримав пістолет у своїх руках, то побачив Твоє небо. Я відразу зрозумів, що мене обманули. Якщо б я мав час подивитися на речі, які Ти створив, зрозумів би, що ці люди не дозволяли «кота називати котом». Боже, питаю Тебе, чи Ти можеш потиснути мені руку? Однак, я відчуваю, що ти мене розумієш. Цікаво, хто мене привів на це прокляте місце, перш ніж я побачив Твоє обличчя.

Ось, що хочу Тобі скати. Страшно Тебе люблю. І хочу, щоб Ти про це знав. Хто знає, можливо, що прийду до Тебе ще у сьогоднішній вечір.

Цікаво... це я плачу... Це я воїн – плачу... Боже, якби я знав Тебе раніше... Треба йти... Цікаво, коли я Тебе пізнав, то вже не боюся смерті. До побачення!»

Це була єдина молитва в його житті. І такою молитвою теж можна молитися, бо вона щира і проста.

4. Формування поведінки.

В наш час людина починає вважати себе незалежною, наслідком чого є відчуття пустки, а інколи втрата сенсу життя. Саме тоді треба вказати, чим є молитва, що вона дає людині і що її нічим не можна замінити. Людину треба також навчати молитися.

5. Молитва.

Прозячи про дар молитви та мудрості для кожного з нас, помолимося словами святого Якова (Як 1, 5-8).

22. НЕ ВВЕДИ НАС У СПОКУСУ

А. Методичні зауваги.

1. Дидактична мета: Ознайомити з грецьким терміном «не вводи», з його розумінням; з розпізнанням спокуси і можливістю її протистояння.

2. Виховна мета: Виховати бажання опиратися спокусі, молитися. Дбати про чистоту думок, помислів та почуттів.

3. Джерело: Святе Письмо, ККЦ 2846-2849.

Б. Хід катехизи:

1. Вступна молитва.

Святий Духу, Божий Духу! Духу Світла і Любові!

Присвячую Тобі мій розум, моє серце, мою волю і всього себе.

Вчини, щоб мій розум був завжди охочий сприймати натхнення, що приходить від Тебе з Неба та з навчання Святої Церкви, якою Ти безпомилково керуєш.

Вчини, щоб моє серце завжди палало любов'ю до Бога й ближнього, щоб моя воля завжди узгоджувалась з Божою волею, щоб все моє життя було вірним наслідуванням життя й чеснот нашого Господа і спасителя Ісуса Христа.

Святий Духу, Який даєш мудрість, освітлюй мене!

Святий Духу, Який даєш розум, повчай мене!

Святий Духу, Який даєш пораду, керуй мною!

Святий Духу, Який даєш мужність, укріпи мене!

Святий Духу, Який даєш знання, прожени моє невміння!

Святий Духу, Який даєш мир, обдаруй мене миром!

Святий Духу, Який даєш богобоязливість, оберігай мене від будь-якого гріха!

Святий Духу, Який даєш побожність, навчи мене молитися!

Благаю Тебе, Святий Духу, Боже, обдаруй мене міццю, щоб кожную хвилину мого життя я керувався любов'ю, радістю, миром, довготерпінням, лагідністю, добротою, вірністю, тихістю, стриманістю. Амінь.

2. Життєвий досвід.

Часто буває так, що ми з вами багато очікуємо від цього життя. Наприклад, ми хочемо найкращий одяг, престижну роботу, дорогу машину, чудовий багатопверховий будинок, при цьому забуваємо про свій духовний світ. Ми попросту у цьому світі не можемо встояти перед багатьма спокусами, не тільки матеріальними. На жаль, не витривалість у спокусі робить нас просто жалюгідними, подібним до тварин.

Ось наприклад, історія, яку я дізналася з уст однієї моєї знайомої, зараз досить ревної християнки. Декілька років тому вона зовсім по-іншому сприймала людей, які її оточували. Скажемо відверто, вона просто насміхалася з дівчат, які кожної неділі ішли до церкви на молитву. Вона ж у цей час просто їхала відпочивати зі своїми друзями.

Її батьки були досить забезпеченими. Вона ні в чому не мала потреби. В неї було дороге вбрання, вона мала досить грошей на відпочинок з друзями, навчалась у престижному університеті. Та й красою, здавалося, Бог її не обділив. Що ще потрібно? Нічого... Вона ж хотіла все дедалі більшого, все дорожчий одяг, ще більше грошей на кишенькові витрати. Побачивши якусь дорогу річ, просто не могла не піддатися, щоб її не купити. Мало того, сталося так, що вона попала під вплив хлопців, які прилучили її до наркотиків. Перед нею з'явилася нова спокуса – наркотики. Їй уже не треба було дорогих речей, а тільки дозу кокаїну. Життя цієї молоді і вродливої дівчини поступово почало

перетворюватися на кошмар. З часом в неї не стало ні грошей, ні друзів і навіть рідні залишили її напризволяще.

Якось, проходячи повз Церкву, вона зайшла у неї, присівши на лаву. До неї підійшов священник і мовив: «Що тобі треба, дитино? Ти хвора?» «Ні.» – відповіла та і розплакалася. Він зрозумів, у чому річ, адже її стан говорив сам за себе. Той дівчина, заспокоївшись, про все розповіла. Тоді він дав їй одну дуже цінну пораду. А звучить вона так: «Клич до мене в лиху годину. Я визволю тебе і ти мене прославиш!» Він пояснив, що немає у відношенні до будь-якої спокуси нічого кориснішого, як призвати Ім'я Боже. Досить сказати «Ісусе, допоможи!» – в одну мить всі спокуси зникнуть. Отже, якщо хочеш отримати перемогу над спокусами у собі – молись і ти з легкістю переможеш їх у собі.

З того часу здійснився переворот у житті цієї молодої особи. Адже вона почала жити за новим правилом: ні думці, ні почуттю, ні побажанням не потурати, а проганяти їх молитвою: «Допоможи, Ісусе, не введи мене у спокусу».

3. Розповідь про спасення послання.

З цієї історії ми бачимо, що наші гріхи є наслідком піддавання спокусі. І саме цими словами ми просимо нашого Небесного Отця «не вводити» нас у спокусу. Що ж означає цей термін? Це грецький термін, який означає «не дозволь ввійти в», «Не дай нам впасти у спокусу». Ми повинні пам'ятати, що Бог бо не може бути спокушений злом і Сам Він не спокушує нікого» (Як 1, 13), а навпаки, Він хоче звільнити нас від спокус. Тому ми просимо в Нього, щоб Він не дозволив нам ступити на шлях, що веде до гріха. Таким чином, ми задіяні до боротьби «між плоттю і Духом». І саме цим проханням ми благаємо про Духа розпізнання і сили.

Святий Дух дозволяє нам розпізнавати між випробовуванням, необхідним для внутрішнього зростання людини, для випробувань чесноти» (пор. Рим 5, 3) та спокусою, яка веде до гріха і смерті. Ми також повинні відрізнити між поняттям, щоб бути спокушеним та «піддатися» спокусі. «Адже пізнання викриває брехню спокуси: на перший погляд предмет спокуси добрий для поживи, гарний для очей і приманює» (Бут 3, 6), але насправді його плід – смерть.

Відомий філософ Ориген говорив: «Бог не хоче, щоб добродетель здійснювалась з примусу. Він хоче, щоб вона була добровільною. У певному значенні, спокуса є корисною. Ніхто окрім Бога не знає, що наша душа отримала від Бога, – самі цього не знаємо навіть ми. Проте через спокуси відкриваємо власну убогість і пізнаємо самі себе та зобов'язуємось працювати над собою, зміцнюючи силу волі.

Насамперед вислів «не введи у спокусу» передбачає рішучість серця. Це підтверджує Біблія.

(Урочисте читання Святого Письма Мт 6, 21-24, Гал 5, 25, 1 Кор 10, 13).

А втім, така битва й така перемога не можливі, хіба тільки в молитві. Нам потрібно слідкувати, щоб спокуса не ввійшла в наше життя. До цього нас спонукає Святий Дух, у Якого ми просимо порятунку. Він безперервно намагається розбудити нас, щоб ми були насторожі. «Ось приходжу, неначе злодій. Блаженний, хто пильнує!» (Одкр 16, 15).

4. Формування поведінки.

Маємо від сьогодні для себе установити правило: ні думці, ні почуттю ні побажанням не потурати, а проганяти їх з рішучістю, як тільки їх зауважимо. І будете невинні і перед Богом і перед своєю совістю. Пам'ятайте про Бога, молитесь до Нього.

5. Молитва.

Спів пісні «Господь – це сила мого народу».

23. АЛЕ ВИЗВОЛИ НАС ВІД ЛУКАВОГО

А. Методичні зауваги.

1. Дидактична мета: Пояснити, що Церква через таїнства та молитву зміцнює людину і допомагає в боротьбі зі злом.

2. Виховна мета: Усвідомити собі, що зло насправді існує і реально впливає на життя людини.

3. Джерело: Святе Письмо, ККЦ 2850 – 2854, Документи II Ватиканського Собору.

Б. Хід катехизи:

1. Вступна молитва.

Отче небесний! Відкрий серця наші на діяння Святого Духа, щоб пізнаючи вчення Церкви ми зміцнювали свою віру і прагнули жити твоїми заповідями.

2. Життєвий досвід.

Ми живемо в такий час, коли зло намагається проникнути в наше життя через засоби масової інформації. Людина свідомо і менш свідомо сприймає те, чим живе світ, через який зло входить в родини, в наше середовище. Тому останні слова з молитви, яку навчив нас Ісус і є прохання «але визволи нас від лукавого».

3. Розповідь про спасенне послання.

Від початку історії людина, зваблена лукавим, зловживала своєю свободою. Вона піддалася спокусі і вчинила зло. Хоча вона продовжує прагнути добра, та її природа зранена первородним гріхом. Людина стала схильною до зла і піддається різним спокусам, роблячи різні помилки. Людина поділена сама в собі. І все життя людей, і особисте і суспільне, є боротьбою – іноді навіть драматичною – між добром і злом, світлом і темрявою.

Своїми страстями Христос визволив нас від сатани і гріха. Він заслужив для нас нове життя і Святому Дусі. Його благодать відтворює те, що зруйнував у нас гріх. Дуже часто у своїх молитвах до Отця, Ісус молиться за тих, «що у світі», щоб зберегти їх від лихого. Це прохання стосується кожного з нас особисто. Але завжди саме «ми» молимося в сопричасті зі всією Церквою за визволення всього людського роду. Вона є сіллю землі і світло світу (Мт 5, 13-14), все наполегливіше відчуває своє покликання щоб спасти все створіння, щоб в Христі все було відновлене та щоб у Ньому всі люди становили одну сім'ю та один народ Божий.

Проханіючи визволити нас від лукавого, ми також молимося про визволення нас від усякого зла, якого він є винуватцем.

У цьому останньому проханні Церква приносить перед Отцем всі страждання світу. Церква благає дорогоцінного дару миру і благодаті витривалого очікування другого пришествя Христа.

Святий Павло говорить в посланні до римлян, що тільки Господь є здатний захистити вас і зберегти вас від підступів диявола, що воює з вами, щоб ворог, який звик породжувати гріх не застав вас зненацька. Хто довіряє Богові, не боїться диявола.

4. Формування поведінки.

В останньому проханні «... але визволи нас від лукавого», кожен з нас разом із Церквою молить Бога виявити уже здобуту Христом перемогу над «князем світу цього» – над сатаною, невірним ангелом, який особисто виступає проти Бога і його плану спасіння.

5. Молитва.

«Отче наш».